

สารบัญ

แนวความคิดว่าด้วยสัญชาติและกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ	๒๓
๑. แนวความคิดว่าด้วยสัญชาติ	๒๓
๒. บ่อเกิดของกฎหมายสัญชาติ	๒๓
๒.๑ บ่อเกิดของกฎหมายสัญชาติตามกฎหมายภายใน	๒๓
๒.๒ บ่อเกิดของกฎหมายสัญชาติตามกฎหมายระหว่างประเทศ	๒๔
๓. ข้อเท็จจริงที่นารัฐใช้ในการกำหนดให้สัญชาติของตน	๓๗
๓.๑ การสืบสายโลหิตจากผู้มีสัญชาติของรัฐ	๓๘
๓.๒ การเกิดในดินแดนของรัฐ	๓๘
๓.๓ การมีภูมิลำเนาถาวรอยู่ในรัฐผู้ให้สัญชาติ	๔๐
๓.๔ การมีสถานภาพเป็นบุคคลในครอบครัวกับบุคคลที่มีสัญชาติของรัฐผู้ให้สัญชาติ	๔๒
๓.๕ การเป็นข้าราชการในรัฐผู้ให้สัญชาติ	๔๖
๓.๖ การมีเจตนาแปลงสัญชาติเป็นคนชาติของรัฐนั้น	๔๖
๔. การประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสัญชาติให้เป็นลายลักษณ์อักษร	๔๖
๕. วิวัฒนาการของแนวความคิดว่าด้วยการบัญญัติกฎหมายสัญชาติของรัฐ	๔๕

๖. วิวัฒนาการของกฎหมายสัญญาชาติไทย ๕๒

- ๖.๑ กฎหมายลายลักษณ์อักษรของไทยชุดแรกว่าด้วย
สัญญาชาติไทย ๕๓
- ๖.๒ กฎหมายลายลักษณ์อักษรของไทยชุดที่สองว่าด้วย
สัญญาชาติไทย ๕๓
- ๖.๓ กฎหมายลายลักษณ์อักษรของไทยชุดที่สามว่าด้วย
สัญญาชาติไทย ๕๖

หมวด ๑ การได้สัญญาชาติไทย ๕๙

บทที่ ๑ การได้สัญญาชาติไทยโดยการเกิด ๖๐

ตอนที่ ๑ การได้สัญญาชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิต ๖๑

๑. การได้สัญญาชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิต
จากบิดา ๖๒

๑.๑ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้ได้
สัญญาชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจาก
บิดา ๖๒

๑.๒ ความสมบูรณ์ของหลักการได้สัญญาชาติ
ไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ๖๕

๑.๓ วิธีการได้มาซึ่งสัญญาชาติไทยโดยหลัก
สืบสายโลหิตจากบิดา ๗๐

๑.๔ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีกว่าการ
กระทรวงมหาดไทยต่อการได้สัญญาชาติ
ไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา ๗๐

๑.๕ คุณภาพของสัญญาชาติไทยโดยหลักสืบ
สายโลหิตจากบิดา ๗๐

๒. การได้สัญญาชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิต
จากมารดา ๗๑

๒.๑ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้ ได้สัญชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิต จากมารดา	๗/๑
๒.๒ ความสมบูรณ์ของหลักการได้สัญชาติ ไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา	๗/๒
๒.๓ วิธีการได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยหลัก สืบสายโลหิตจากมารดา	๗/๖
๒.๔ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยต่อการได้สัญชาติ ไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา	๗/๗
๒.๕ คุณภาพของสัญชาติไทยโดยหลักสืบ สายโลหิตจากมารดา	๗/๗
ตอนที่ ๒ การได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน.....	๘๐
๑. องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้ได้สัญชาติ ไทยโดยหลักดินแดน	๘๐
๒. ข้อยกเว้นของการได้สัญชาติไทยโดยหลัก ดินแดน	๘๓
๒.๑ ลักษณะการเข้าเมืองของบิดาหรือ มารดา	๘๓
๒.๒ สถานภาพพิเศษของบิดาหรือมารดา ตามกฎหมายระหว่างประเทศ	๘๐
๓. วิธีการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน	๘๒
๓.๑ วิธีการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน ตามมาตรา ๗ (๒)	๘๒
๓.๒ วิธีการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน ตามมาตรา ๗ ทวิวรรค ๒	๘๓

๔. อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน	๙๓
๔.๑ อำนาจต่อการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๗ (๒)	๙๓
๔.๒ อำนาจต่อการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๗ ทวิ วรรค ๒	๙๔
๕. คุณภาพของสัญชาติไทยโดยหลักดินแดน	๙๔
๕.๑ สิทธิในการเลือกสัญชาติ	๙๔
๕.๒ การถอนสัญชาติไทยโดยหลักดินแดน	๙๕
๕.๓ การเสียสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนโดยผลของกฎหมาย	๙๖
๕.๔ การสละสัญชาติไทยโดยหลักดินแดน	๙๗

บทที่ ๒ การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิด ๙๘

ตอนที่ ๑ การได้สัญชาติไทยโดยเจตนา ๙๘

๑. การได้สัญชาติไทยโดยการสมรส	๙๙
๑.๑ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้มีสิทธิยื่นคำขอมีสัญชาติไทยโดยการสมรส	๙๙
๑.๒ วิธีการได้สัญชาติไทยโดยการสมรส	๑๐๑
๑.๓ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อการได้สัญชาติไทยโดยการสมรส	๑๐๓
๑.๔ คุณภาพของสัญชาติไทยโดยการสมรส	๑๐๕

๒. การได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ๑๑๔

๒.๑ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้สิทธิขอแปลงสัญชาติเป็นไทย	๑๑๕
---	-----

- ๒.๒ วิธีการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ๑๒๕
- ๒.๓ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต่อการขอแปลงสัญชาติไทย ๑๒๖
- ๒.๔ คุณภาพของสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ๑๓๐

ตอนที่ ๒ การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิดโดยผลของ

- กฎหมาย ๑๓๒
๑. การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิดโดยผลของการเปลี่ยนแปลงกฎหมายสัญชาติ ๑๓๒
๒. การได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิดโดยผลของการเปลี่ยนแปลงอันเกี่ยวกับความเป็นรัฐ ๑๓๓

หมวด ๒ การเสียสัญชาติไทย ๑๓๕

๑. การเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย ๑๓๕
๒. การเสียสัญชาติไทยโดยผลของเจตนาของเอกชน ๑๓๖
๓. การเสียสัญชาติไทยโดยผลของการกระทำขององค์กรของรัฐ ๑๓๖

บทที่ ๑ การเสียสัญชาติไทยโดยการแสดงเจตนา

สละสัญชาติของเอกชน ๑๓๘

ตอนที่ ๑ การสละสัญชาติไทยของหญิงเพราะสมรสกับ

ชายต่างด้าว ๑๔๐

๑. องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้หญิงมีสิทธิที่จะขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๓ ๑๔๐
๒. วิธีการใช้สิทธิขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๓ ๑๔๔
๓. ระยะเวลาในการใช้สิทธิขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๓ ๑๔๕

๔. อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๓ ๑๔๕
๕. ผลของการสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๓ ๑๔๖
- ตอนที่ ๒ การสละสัญชาติไทยของบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิเลือกสัญชาติเมื่อบรรลุนิติภาวะ..... ๑๔๘
 ๑. บุคคลผู้มีสิทธิเลือกสัญชาติเมื่อบรรลุนิติภาวะตามมาตรา ๑๔ ๑๔๙
 - ๑.๑ คนไทยที่เกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว ๑๔๙
 - ๑.๒ คนไทยโดยการแปลงสัญชาติตั้งแต่เป็นผู้เยาว์ ๑๕๐
 ๒. องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้เกิดสิทธิที่จะขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๔ ๑๕๑
 - ๒.๑ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้คนไทยที่เกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวมีสหิธิขอสละสัญชาติไทย ๑๕๒
 - ๒.๒ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้คนไทยโดยการแปลงสัญชาติตั้งแต่เป็นผู้เยาว์มีสิทธิขอสละสัญชาติไทย ๑๕๕
 ๓. วิธีการใช้สิทธิขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๔ ๑๕๖
 ๔. ระยะเวลาในการใช้สิทธิขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๔ ๑๕๖
 ๕. อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๔ ๑๕๗
 ๖. ผลของการสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๔ ๑๕๗

ตอนที่ ๓ การสละสัญชาติไทยในกรณีทั่วไป..... ๑๕๘

๑. บุคคลซึ่งมาตรา ๑๕ รับรองสิทธิที่จะสละสัญชาติไทย..... ๑๕๘
 - ๑.๑ ผู้มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น..... ๑๕๙
 - ๑.๒ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ..... ๑๖๐
๒. องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้เกิดสิทธิที่จะขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๕..... ๑๖๐
๓. วิธีการยื่นคำขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๕..... ๑๖๑
๔. ระยะเวลาที่อาจใช้สิทธิที่จะขอสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๕..... ๑๖๑
๕. อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๕..... ๑๖๒
๖. ผลของการสละสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๕..... ๑๖๒

บทที่ ๒ การเสียสัญชาติไทยโดยการกระทำขององค์กรของรัฐ..... ๑๖๓

ตอนที่ ๑ การถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรศาล..... ๑๖๔

๑. บุคคลผู้อาจถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรศาล..... ๑๖๔
๒. ข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนดให้เป็นเหตุให้เอกชนถูกถอนสัญชาติไทยโดยการกระทำขององค์กรศาล..... ๑๖๗
๓. วิธีการถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรศาล..... ๑๖๗
๔. ผลของการถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรศาล..... ๑๖๘

ตอนที่ ๒ การถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๖๘

๑. บุคคลผู้อาจถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๖๘
๒. ข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนดให้เป็นเหตุให้เอกชนถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๖๙
 - ๒.๑ เหตุที่ทำให้หญิงไทยโดยการสมรสตามมาตรา ๙ ถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๖๙
 - ๒.๒ เหตุที่ทำให้คนไทยโดยหลักดินแดนแต่มีบิดาที่ขอรับด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๖๙
 - ๒.๓ เหตุที่ทำให้คนไทยโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๗ ทวิวรรค ๒ ถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๗๐
 - ๒.๔ เหตุที่ทำให้คนไทยโดยการแปลงสัญชาติถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๗๓
๓. วิธีการถอนสัญชาติไทยโดยองค์กรฝ่ายปกครอง ๑๗๓
 - ๓.๑ ขั้นตอนการทำงานของฝ่ายปกครองเพื่อถอนสัญชาติไทยของเอกชน ๑๗๔
 - ๓.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาการถอนสัญชาติไทย ๑๗๔
 - ๓.๓ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการถอนสัญชาติไทย ๑๗๕

๓.๔ สถานะของคณะกรรมการพิจารณา	
การถอนสัญชาติไทย	๑๗๕
๔. ผลของการถูกถอนสัญชาติไทยโดยองค์การ	
ฝ่ายปกครอง	๑๗๖
บทที่ ๓ การเสียสัญชาติไทยโดยกฎหมาย	๑๗๕
ตอนที่ ๑ การเสียสัญชาติไทยโดยผลของการเปลี่ยนแปลง	
อันเกี่ยวกับความเป็นรัฐ	๑๘๐
ตอนที่ ๒ การเสียสัญชาติไทยโดยผลของการเปลี่ยนแปลง	
กฎหมายสัญชาติ	๑๘๒
ตอนที่ ๓ การเสียสัญชาติไทยโดยผลของข้อเท็จจริงที่	
กฎหมายกำหนด	๑๘๕
๑. การเสียสัญชาติไทยเพราะได้รับใบสำคัญ	
ประจำตัวคนต่างด้าว	๑๘๕
๑.๑ บุคคลผู้อาจถูกถอนสัญชาติไทยโดย	
ผลของมาตรา ๒๑	๑๘๖
๑.๒ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่มาตรา ๒๑	
กำหนดให้เป็นเหตุแห่งการเสียสัญชาติ	
ไทย	๑๘๘
๑.๓ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการ	
กระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๒๑	๑๙๐
๑.๔ ผลของการเสียสัญชาติไทยโดยผล	
ของมาตรา ๒๑	๑๙๐
๒. การเสียสัญชาติไทยเพราะแปลงสัญชาติ	
เป็นคนต่างด้าว	๑๙๑
๒.๑ บุคคลผู้อาจเสียสัญชาติไทยโดยผล	
ของมาตรา ๒๒	๑๙๑

- ๒.๒ องค์ประกอบของข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้เสียสัญญาซื้อขายโดยผลของ
มาตรา ๒๒ ๑๙๑
- ๒.๓ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๒๒ ๑๙๕
- ๒.๔ ผลของการเสียสัญญาซื้อขายโดยผลของมาตรา ๒๒ ๑๙๘

หมวด ๓ การกลับคืนสัญญาซื้อขาย ๑๙๙

บทที่ ๑ การกลับคืนสัญญาซื้อขายโดยผลของกฎหมาย ... ๒๐๐

- ตอนที่ ๑ การกลับคืนสัญญาซื้อขายโดยผลของการเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยสัญญา ๒๐๑
- ตอนที่ ๒ การกลับคืนสัญญาซื้อขายโดยผลของการเปลี่ยนแปลงอันเกี่ยวกับความเป็นรัฐ ๒๐๗

บทที่ ๒ การกลับคืนสัญญาซื้อขายโดยเจตนาของเอกชน ๒๐๘

- ตอนที่ ๑ การกลับคืนสัญญาซื้อขายของหญิงที่สละสัญชาติไทย เพราะสมรสกับชายต่างด้าว ๒๑๐
๑. องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้เกิดสิทธิที่จะขอกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ๒๑๑
๒. วิธีการใช้สิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ๒๑๓
๓. ระยะเวลาในการยื่นคำขอตามมาตรา ๒๓ ๒๑๔
๔. อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๒๓ ๒๑๕
๕. ผลของการกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ ๒๑๕
๖. คุณภาพของสัญชาติไทยที่ได้กลับคืนมา ๒๑๗

ตอนที่ ๒ การกลับคืนสัญชาติไทยของผู้เสียสัญชาติไทย
เพราะบิดาหรือมารดาแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าว
ให้ในขณะที่ยังเป็นผู้เยาว์ ๒๑๘

๑. องค์ประกอบของข้อเท็จจริงที่ทำให้เกิดสิทธิ
ที่จะขอกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๕ ๒๑๘
๒. วิธีการใช้สิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยตาม
มาตรา ๒๕ ๒๒๓
๓. ระยะเวลาในการยื่นคำขอตามมาตรา ๒๕ ๒๒๓
๔. อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยตามมาตรา ๒๕ ๒๒๔
๕. ผลของการกลับคืนสัญชาติไทยตาม
มาตรา ๒๕ ๒๒๔
๖. คุณภาพของสัญชาติไทยที่ได้กลับคืนมา ๒๒๔

ตอนที่ ๓ การแปลงสัญชาติเป็นไทยของผู้ได้เคยมีสัญชาติ
เป็นไทย ๒๒๕

ตอนที่ ๔ การกลับคืนสัญชาติไทยของหญิงผู้เคยมีสัญชาติ
ไทยซึ่งได้สมรสกับชายไทย ๒๒๗

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒๓๓

กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๐) ๒๕๓

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ๒๖๒

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒๖๔

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒๖๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ

พ.ศ. ๒๕๐๘

๒๗๒